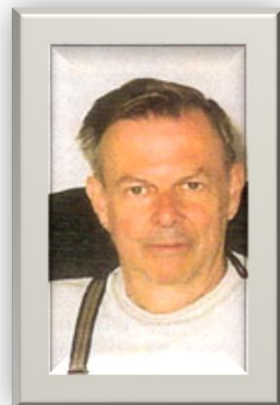

Jag har bland annat läst

ESTONIAS undergång

Av Jan Gillberg
DSM Dokument 3
(2006)

Pia Hellertz
– september 2013

Nästa år är det 20 år sedan...

Den 28 september år 2014 är det 20 år sedan färjan Estonia gick under, med 989 personer ombord enligt den officiella siffran, varav 803 passagerare. 137 människor lyckades rädda sig medan 94 påträffades döda och fördes i land. Antalet saknade döda är 758 och av dem kom 551 från Sverige.¹ Men det finns uppgifter om att det dessutom fanns mellan 148 och 174 illegala flyktingar ombord, instängda i ett lastfordon, enligt både Jan Gillberg², Christopher Bollyn³ och Marat Kalandarov⁴, människor på flykt i hopp om ett tryggare liv och som sen är totalt bortglömda. Det blev en av de uppgifter som rörde, berörde och upprörde mig mest under läsningen.

Olycka eller massmord?

I skrivande stund, i september år 2013, får jag kontakt med information om att olyckan inte var en olycka, utan att katastrofen var resultatet av en planerad sprängning⁵. Så fick jag i min hand Jan Gillbergs bok *”Estónias undergång”*. Efter den läsningen är jag inte längre tveksam. Jag började surfa på Internet och hittade mängder av information som ger stöd åt de teorier som Gillberg för fram i sin bok⁶. Om inte allt, så talar det mesta för att katastrofen bara kan förklaras av omständigheter och händelser, som det sedan för närmast ansvariga politiker och makthavare och på olika sätt inblandade, varit angelägna om att mörklägga. Om det inte är så, så undrar jag varför hemlighetsmakeriet från alla berörda, framförallt från regeringens och försvarets sida, är så totalt kompakt? Varför döljer man om det inte finns något att dölja? Nu tycker jag att det är mycket hög tid att bevisa att det inte förekom några oegentligheter i samband med Estonias undergång, 20 år efter katastrofen. Eller också att presentera sanningen.

---

¹ Dessa uppgifter kommer från Estoniasamlingens hemsida, <http://www.estoniasamlingen.se/content.aspx?id=0&ex=n>. Estoniasamlingen har skapats till minne av de 852 människor som omkom då M/S Estonia förläste på Östersjön natten till den 28 september 1994, enligt sidan. Även <http://www.titanicnorden.com/skepp/estonia.html> beskriver händelsen och antalet personer.

² http://www.dsm.nu/kent_harstedts_minnen.html

³ <http://www.bollyn.com/the-terror-drills-that-became-real>

⁴ De konkreta siffrorna är hämtade från Marat Kalandarovs bok *”Visa to the Depth”*, <http://www.readingeurope.com/publications/read/230.html>.

⁵ Se exempelvis Henning Wittes bok *”M/S Estonia sänktes – nya fakta och teorier”* (1999) och Sven Anérs *”Estonia sprängdes!”* (2004).

⁶ I en lista i slutet av artikeln finns de böcker, artiklar m.m. jag hittat och läst.

Vad hände?

Morgonen den 28 september 1994 gick min väckarradio i gång, som vanligt, kl. 06.00, med morgonnyheterna. Jag glömmer aldrig... Passagerarfärjan Estonia hade gått under och hundratals människor kämpade förtvivlat för sina liv i det mörka, iskalla vattnet. Hjärtat kramades ihop av förtvivlan, ångest och sorg. Där låg jag trygg i min varma, sköna säng och därute i Östersjöns mörka, kalla 13-gradiga⁷ vatten kämpade människor förtvivlat för sina liv – just i samma ögonblick! Jag hade svårt att stiga upp den morgonen. Jag ville fortsätta känna tryggheten i den varma sängen...

KÄLLA: TT DATUM: 1994-09-28 TID: 1:31:00
TITEL: BRÅDSKANDE: FÄRJAN ESTONIA BEFARAS HA SJUNKIT
STOCKHOLM (TT)
Färjan Estonia befaras ha sjunkit söder om finska Utö.
Enligt sjöräddningen i Åbo, som fick larmet vid halv ett
svensk tid, har färjan troligen kantrat i det hårda vädret.
En annan färja Mariella, som just anlänt till olycksplatsen,
har endast kunnat se livvästar på vattnet.

TT-meddelandet om M/S Estonias förlisning

Hämtat från Estoniasamlingens startsida.

Efter den upplevelsen har jag aldrig mer använt radion som väckarklocka. Vilken ohygglig olycka! Så ofantligt många människor inblandade! Vi lärde oss nu vad en ytbärgare gör och hoppades att de ska lyckas rädda så många som möjligt – trots det hårda vädret. Och jag tänkte på alla anhöriga som nu måste leva i osäkerhet och förtvivlan. Hade deras nära och kära klarat sig eller inte? Sen följde jag nyheterna om räddningsinsatser, om människor som lyckats klara sig, om Kent Härstedts och Sara Hedrenius' berättelser om hur de samarbetade för att överleva.⁸ Jag glädde mig när jag läste och hörde om de överlevandes berättelser och sörjde djupt med de anhöriga, trots att jag själv inte hade någon jag kände ombord. Sverige hamnade i en kollektiv landssorg. Hur kunde något som detta vara möjligt? Så nära oss...?

Sen gick åren och Estoniakatastrofen hamnade långt ner bland mina prioriterade intresseområden. Den bild som dök upp när någon nämnde Estonia var bilderna på Kent och Sara. Trots att katastrofen var mångdubbelt större än 911-katastrofen 2001 i USA, om man tar folkmängden i USA jämfört med Sverige och Estland i åtanke, så var tystnaden påtaglig, åtminstone nådde ingenting fram till mig. Jag har inte ens uppmärksammats på några minnesceremonier av någon större dignitet under åren som gått trots att Estoniakatastrofen är den största fartygskatastrofen i Europa sen andra världskriget räknat i civila offer. Efter allt jag läst har jag nu förstått att det genomförts en massa utredningar, men de har inte, mig veterligt, lett till några omfattande nyhetsreportage. Dock gjorde Lars Borgnäs, som var reporter på *Uppdrag granskning*, ett antal reportage som väckte både nationell och internationell uppmärksamhet, vilket han berättar om i sin bok *"Nationens intresse – Har svenska folket vilseletts om utbåtarna, Estonia och mordet på Olof Palme?"*

Varför hände det?

Jan Gillberg refererar till källor som menar att det var vanligt på den här tiden med fordon som deltog i smuggeltrafik mellan Tallinn och Stockholm. I augusti 1991 rullade stridsvagnarna in på Moskvas gator och Sovjetunionen genomgick en radikal förändring och upplösning. Det var kaos i landet. Officerare och högre tjänstemän, som hade möjligheter, sålde militärt material till intresserade köpare i väst. Ryssland låg i vissa avseenden före USA i utvecklingen av visst militärt materiel. Enligt flera uppgifter både från Gillberg och andra källor användes Estonia för både människosmuggling, smuggling av stora mängder narkotika⁹

⁷ Ny Teknik 14 juni 2013 "Anhöriga söker dyktillstånd på Estonia",
http://www.nyteknik.se/nyheter/for_\motor/fartyg/article3714947.ece

⁸ Två överlevande i färjeolyckan: Räddningen var samarbete -
<http://www.estoniasamlingen.se/newsItemTT.aspx?id=19940929:TT:0076:0>

⁹ http://lege.net/politiken.biz/estonia_forenande_teori.html

och av militärt gods.¹⁰

Enligt ett öppet brev från Christopher Bollyn till Carl Bildt¹¹, som var statsminister när katastrofen inträffade - och som enligt Jan Gillberg bär det yttersta ansvaret i enlighet med ett hemligt avtal mellan det svenska Tullverket och den svenska Försvarsmakten¹², för att Estonia kunde användas för militärt materiel - hade "hemliga transporter" skett både den 14 och den 20 september samma år. Dessa transporter är bekräftade av flera initierade källor. Enligt Bollyn finns bevis för att en ännu större transport av militär teknologi genomfördes med resan den 28 september, d.v.s. samma natt som katastrofen ägde rum. Man trodde att transportererna skulle vara skyddade eftersom det var en passagerarfärja. Passagerarna fick rollen som en "mänsklig sköld", men, som vi nu vet, så fungerade det inte.

Haverikommission

En internationell haverikommission (JAIC) tillsattes direkt år 1994, med ledamöter från Sverige, Finland och Estland¹³. JAIC:s slutrapport presenterades efter åtta uppskov, den 3 december 1997.¹⁴ JAIC:s rapport hävdar att Estonia var sjövärdig, men att den sjönk till följd av att vågor slog loss bogvisiret, som därmed drog ner bogrampen så att vatten kom in på bildäcket så att färjan sjönk. Överlevande ögonvittnen som inte blev intervjuade av utredningen, har motsagt denna bild. Kritiken mot rapporten blev massiv, både nationellt och internationellt. Bland annat så fick inte vittnesmålen från de överlevande ingå i rapporten enligt Jan Gillberg och andra källor. Bakom mörkläggningen låg enligt Gillberg sannolikt både politiska hänsyn och det faktum att flera av dem som riskerade att ställas till svars, själva ingick i kommissionen.¹⁵ Lars Borgnäs (2011) menar att sanningen med största sannolikhet skulle ha inneburit enorma förtroendeförluster för både svenska och estniska politiker och försvarsmyndigheter.

Sen dess har kraven från olika intressenter, inklusive de överlevande, på att nya utredningar ska genomföras, fortsatt att resas.

En tysk journalist, Jutta Rabe, började göra efterforskningar och skrev en bok samt skapade en film, "*Baltic Storm*",¹⁶ som inte fått visas i Sverige, men som gjorde succé i Tyskland och Estland. SF och Sandrews beslöt att inte visa filmen.¹⁷ Henning Witte, advokaten som var engagerad för de anhöriga till offren, och som samarbetade med Jutta Rabe om filmen, menar att filmen utsattes för en konspiration och skriver:

"Hösten 2002 lyckades vi få Heron-City med sina då 19 biografer in i båten. De tyckte att vårt projekt var mycket intressant. Då köpte Bonniers upp Heron-City och kastade ut *Baltic Storm*. Det slutade med att enbart tre biografer vågade visa den avslöjande Estoniafilmen, en i Göteborg, en i Örebro, där det fanns så många drabbade i Lindesberg, och René Reiss' kvartersbiograf vid Hornstull i Stockholm."¹⁸

---

¹⁰ Detta är uppgifter som flera referenser berättar om, Lars Borgnäs (2011), Anders Björkman (2009), med flera.

¹¹ Öppet brev till Carl Bildt från Christopher Bollyn,

<http://web.archive.org/web/20071113223817/www.elaestonia.org/eng/index.php?module=lingid&link=134>

¹² Ett avtal som enligt Lars Borgnäs slöts 1992 medan Carl Bildt var statsminister.

¹³ Deltagarna finns listade på The Joint Accident Investigation Commissions sida,

<http://iris.meccahosting.com/~a0003ebb/joint.html>.

¹⁴ JAIC, The Joint Accident Investigation Commission, <http://iris.meccahosting.com/~a0003ebb/joint.html>

¹⁵ *13 år efter Estonia: Sveket*, <http://www.fokus.se/2007/09/sveket/>

¹⁶ <http://www.whitetv.se/sv/ms-estonia-saenktes/385-estonia-filmen-baltic-storm-utsatt-foer-svensk-konspiration.html>

¹⁷ *Rabe-hatet i svenska medier*, <http://www.dsm.nu/estonia/rabehate%20i%20svenska%20medier.htm>.

¹⁸ <http://www.whitetv.se/sv/ms-estonia-saenktes/385-estonia-filmen-baltic-storm-utsatt-foer-svensk-konspiration.html>

Dessutom bedrevs en hatkampanj mot Jutta Rabe.¹⁹ Anhöriga och överlevande hade hoppats att filmen skulle ”bryta den tystnadsmur, som omgärdat frågan om vad som verkligen orsakade Estonias förlistning” enligt Jan Gillberg. Men återigen blev de svikna och besvikna.

Det genomfördes senare ett par större utredningar, med svenska regeringens godkännande, dock med kravet att inga dykningar fick genomföras. Utredarna fick arbeta med datorsimuleringar och modeller (Borgnäs, 2011).

Teorier omkring katastrofen

I en artikel i webbtidningen FOKUS år 2007 förekommer sju olika teorier²⁰ omkring katastrofen och mörkläggningen. Jag har utvecklat punkterna med info från andra källor. Teorierna är:

1) Estonia sprängdes av en hemlig, troligen rysk organisation (Jutta Rabe menar att det var nationalistiska ryska officerare) som ville hejda en topphemlig last från Ryssland att nå USA via Sverige. Många överlevande berättade att de hört ett par kraftiga explosioner. Dessutom såg de brand ombord när den var på väg att sjunka, något som bland andra Kent Härstedt berättar om i sin bok ”*Det som inte kunde ske*”. Hur kunde det brinna om det ”bara” var bokvisiret som lossnat?

2) Svenska anhörigföreningen skall ha infiltrerats av Must²¹, den hemliga militära säkerhetstjänsten som också kontrollerar TT, Sveriges Radio och andra medier. Även SPF, Styrelsen för psykologiskt försvar, bidrar till mörkläggningen. Källan till detta är Henning Witte, den advokat som företrätt anhöriga till de omkomna i olika rättsprocesser.

3) Kaptenen sköts. Enligt Jan Gillberg fann dykare Estonias tjänstgörande kapten, Arvo Andresson, död på kommandobryggan, skjuten med ett skott i huvudet. Uppgiften har figurerat hos flera referenser, men källan till informationen är okänd.

4) Förfalskade protokoll. I en bok om Sjöfartsinspektionens insatser skriver författarna²² att olika granskningsprotokoll inte stämmer med varandra. Det gällde bland annat utbildningen ombord på Estonia. Det finns uppgifter om att Estonia skulle vara på gränsen till sjöoduglig på grund av en massa tekniska brister, både på fartyget och på säkerhets- och räddningsutrustning. Olle Rossander är författare och journalist, tidigare bland annat chefredaktör på Affärsvärlden. I FOKUS- artikeln ger han en annan version än Jan Gillberg och andra kritiker. Han menar att färjan var mycket dåligt konstruerad och var inte lämpad för hög, öppen sjö i så hårt väder och att det sannolikt var orsaken till katastrofen.²³

5) Kollision med ubåt. För att Estonia skulle sjunka så snabbt räcker det inte enligt experter med att bogvisiret lossnar. Det måste ha uppstått ett hål under vattenlinjen. En teori är då att Estonia kolliderat med en ubåt, en teori som flera debattörer ansluter sig till. Flera av de överlevande berättade att de hörde ”kraftigt metalliskt ljud före haveriet”.²⁴ En visselblåsare som kontaktade Lars Borgnäs menade att Estonia beskjutits med torpeder som skapade hål under vattenlinjen. Flera överlevande hörde ett par kraftiga smällar innan båten kantrade.

---

¹⁹ *Rabe-hatet i svenska medier*, <http://www.dsm.nu/estonia/rabehate%20i%20svenska%20medier.htm>.

²⁰ Det är en anonym artikel där text och bild lär ha skapats av Scanpix, som enligt Wikipedia är Nordens största bildbyrå med redaktion och kontor i Stockholm och tillhandahåller nyhetsbilder och andra fotografier till svenska medier och företag - <http://www.fokus.se/2007/09/konspirationsteorierna/>

²¹ MUST, Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten, <http://www.forsvarsmakten.se/hkv/must/>. Enligt Lars Borgnäs är MUST dagens IB, d.v.s. den hemliga organisation som avslöjades av Peter Bratt och Jan Guillou.

²² ”*Protokollet Estonia. Därför kommer det att hända igen*” av Mats Holm och Susanna Popova.

²³ http://www.rossander.net/?page_id=105

²⁴ http://lege.net/politiken.biz/estonia_forenande_teori.html

6) Hemlig vapentransport. Författaren till boken ”*Tysta Leken. Varför sjönk Estonia?*” Knut Carlquist²⁵, menar att fartyget var i dåligt skick, drevs för hårt under stormnatten samt att det fanns hemligt militärt materiel ombord. Han skriver också att Estonia kan ha sprängts av okända attentatsmän som flydde med båt från det sjunkande skeppet. Sven Anér är enligt FOKUS-artikeln ”en av de mest aktiva i debatten” och han torgför också sprängteorin bland annat i sin bok från 2004, ”*Estonia sprängdes*”.²⁶ Boken är en mycket detaljerad analys av den situation som då var känd. Halva boken innehåller kopior av originalrapporter, dokument och bilder. Denna skrevs innan Anders Björkman gjorde sin imponerande och enormt omfattande ”*Katastrofutredning*” som publicerades år 2009.²⁷

I *Uppdrag granskning* den 30 november 2004 berättade en pensionerad chef för tullen i Stockholm för reportern Lars Borgnäs, att Estonia medförde militär utrustning den 14 och 20 september och ”att tullen var instruerad att släppa igenom lasten utan sedvanlig klarering”, vilket han redogör för i sin bok. Även Christopher Bollyn berättar om detta.²⁸ Tulltjänstemannen ville lätta sitt samvete och tyckte att det var dags att avslöja. Han hade fått en försäkran från en jurist att det inte var tjänstefel att avslöja ett misstänkt brott. Lasten skulle inte undersökas av tullen. För att detta skulle vara möjligt måste det enligt Jan Gillberg vara sanktionerat från högsta ort, d.v.s. dåvarande statsminister Carl Bildt. Det är inte tillåtet att transportera militär utrusning på en civil passagerarfärja. Det ska ske på lastfartyg, vilket enligt Jan Gillberg delvis kan förklara mörkläggningen.

7) Hemliga dykningar. Flera källor menar också att det förekommit hemliga dykningar vid vraket, kanske för att hämta materiel, kanske av andra orsaker. Jan Gillberg refererar till en dykrådgivare vid svenska Sjöfartsverket som sagt: ”*Det skulle bli en revolution i landet, om folk fick veta vad som pågått under dykningarna.*”

I denna rad av teorier finns inte den officiella teorin som Carl Bildt framförde 16 timmar efter katastrofen, den s.k. ”bokvisirsteorin”, d.v.s. att bogvisiret slitits loss på grund av att visirlåset brast i det hårda vädret. Det visirlås, som officiellt ansågs vara orsaken, kastades helt obegripligt tillbaka i havet av ansvarig utredare, Börje Stenström, enligt Bollyn²⁹ och Politisk Hemsida³⁰ med flera. En hypotes för detta var att sanningen måste döljas.

År 2006 publicerades ”*The Hole*” av Drew Wilson, där han argumenterar för det orimliga i de officiella förklaringarna till katastrofen. Jag har inte läst den, men Jan Gillberg refererar en hel del till den. Bland annat redovisar Wilson till andra fartygsolyckor och jämför med hur Estonia sjönk. Estonia sjönk oförklarligt mycket snabbare än fartyg som till och med träffats av torpeder under vattenlinjen. Han hävdar att det måste ha funnits ett hål under vattenlinjen. Borgnäs menar att detta hål kan ha uppstått på fyra olika sätt: 1) genom att explosivt material på båten sprängdes av någon anledning, 2) genom något slags sabotage, 3) genom att någon ombord på fartyget av outgrundlig anledning medvetet såg till att en sprängladdning detonerade, vilket vissa källor menar att det finns bevis för genom iakttagelser som gjorts, samt 4) att fartyget sprängdes utifrån av exempelvis torpeder, vilket en

²⁵ Som jag inte läst.

²⁶ <http://www.miljomagasinet.se/artiklar/120919-en-kritiker-ute-i-kylan.html>

²⁷ Björkman, Anders (2009) *Katastrofutredning*. ”Boken beskriver alla sjösäkerhetstekniska aspekter om Estoniaolyckan och visar att alla väsentliga officiella uppgifter meddelade av den internationella haverikommissionen 1994-1997 och svenska regeringen 1994-2004 är medvetet falska, sannolikt för att skydda rederiet och myndigheter.” Jag har bara läst texten i urval. Utredningen är på ca 705 sidor. Bara innehållsförteckningen är på 23 sidor och är bara den intressant läsning. <http://heiwaco.tripod.com/KUP.pdf> Det är mer lättillgänglig på <http://heiwaco.tripod.com/katastrofkurs.htm>

²⁸ Bollyn, Christopher (2004) *Swedish customs chief confesses: Estonia carried soviet military secrets*, American Free Press, <http://www.rumormillnews.com/cgi-bin/archive.cgi?read=60997>

²⁹ <http://www.bollyn.com/the-terror-drills-that-became-real>

³⁰ <http://lege.net/politiken.biz/bulten.htm>

visselblåsare hävdade i en intervju med Borgnäs, eller att fartygets körde på en ubåt. Endast en dykning och en undersökning av skrovet kan få fram bevis. Vissa menar att denna typ av dykning inte behöver innebära att dykare går in i fartyget. Det räcker med att undersöka utsidan. Därmed hotas inte den gravfrid som utlysts över fartyget.

Fartyget skulle bärgas

Direkt efter katastrofen meddelade Carl Bildt att fartyget skulle bärgas och att de omkomna skulle hämtas hem. Ett par dagar senare blev Ingvar Carlsson statsminister på grund av valutgången och regeringsbytet. Även han meddelade att Estonia skulle bärgas och kropparna hämtas upp. Dock ändrade båda sig av outgrundlig anledning ganska snart.

Etiskt råd

Efter katastrofen tillsattes ett etiskt råd som skulle diskutera vad som borde och kunde göras. Jan Gillberg menar att anledningen till att det etiska rådet tillsattes var att få en anledning att legitimt dölja sanningen, d.v.s. att militärt material fraktats på Estonia och att fartyget sannolikt sprängts för att hindra frakten. I det etiska rådet fanns bland andra dåvarande domprosten Caroline Krook och den pensionerade ärkebiskopen Bertil Werkström. Regeringen Ingvar Carlsson som tillträdde strax efter katastrofen ansvarade för tillsättningen.

Inte en enda representant för de anhöriga till de omkomna fanns med. *"Etiska rådet kom i expressfart fram till rekommendationen att inte bärga Estonia och detta av ett antal besynnerliga skäl"*, skriver Gillberg. Ett av skälen var att räddningsarbetarna skulle riskera att uppleva arbetet som *"traumatiskt"*. Jag håller med om att det är ett synnerligen märkligt skäl, med tanke på vad räddningsarbetare är utbildade för att tvingas hantera. Jag tänker på räddningsarbetarna efter katastrofen 911 i USA eller efter tsunamin i Thailand. Jag misstänker att deltagarna i etiska rådet skäms i efterhand när de förstår att de blivit manipulerade till sitt beslut. Ett annat märkligt skäl var att om inte alla kunde hämtas hem, så skulle ingen hämtas. Trots att drygt ett 90-tal kroppar hämtades hem och begravdes av sina anhöriga.

Havet en värdig grav

De argument som nu började framföras var att "havet är en värdig grav". Min spontana reaktion är "ja, för sjömän, men inte för människor som omkommit i en katastrof". Drew Wilson, författaren till *"The Hole"* använder en intressant formulering:

"Beslutet om gravfrid skapade en märklig situation. Istället för att vraket skyddar kropparna, är det nu kropparna som skyddar vraket."³¹

³¹ http://www.dsm.nu/bok1_the_hole.html

Wilson menar, enligt Gillberg, att beslutet togs för att hindra ytterligare dykningar och utredningar.³²

Övertäckning med betong

Redan den 10 februari 1995 kom det ohyggliga förslaget att Estonia med dess innehåll av hemligheter skulle täckas över med betong³³ ”för att skydda graven” och ”förhindra plundring”. Ett år senare avbröts projektet eftersom det visade sig vara tekniskt ogenomförbart. En övertäckning hade omöjliggjort all framtida utredning och forskning.

Ingen ytterligare utredning

Trots fleråriga krav från anhöriga och andra engagerade på att en ny utredning måste genomföras, har regeringen om och om igen avslagit begäran. Ett motiv som framfördes av Mona Sahlin, som var ansvarig för Estoniakatastrofen (efter Inez Uusmann), var att Haverikommissionens arbete var tillfredsställande och att det inte hade tillkommit något nytt. Det behövdes således ingen ny utredning. Enligt en hemsida³⁴ menar Mona Sahlin att hon blev förd bakom ljustet när det gällde Estonia.

"Mona Sahlin känner sig förd bakom ljustet av svenska myndigheter, tullen och försvaret i Estoniafrågan. Varken Sahlin, som har samordningsansvaret för Estoniafrågan i regeringen, eller något annat statstråd informerades om de militära transportererna på fartyget eller om det hemliga avtalet mellan tullen och försvaret.

När Estonia gick till botten hade militärtransporterna över Östersjön pågått i 30 månader, enligt den hemliga överenskommelsen mellan tullen och försvaret.

En kopia av avtalet gick till regeringskansliet - men försvann. Och ingen ansvarig minister informerades, vare sig före eller efter haveriet."

Borgnäs (2011) menar att också Göran Persson blev överraskad när han fick kännedom om transportererna. Dock är Jan Gillberg mycket kritisk till Mona Sahlins agerande. Hon borde ha förstått, hon borde ha orienterat sig, menar han.

I skrivande stund hittar jag information om att anhöriga, Stiftelsen Estoniaoffren och Anhöriga, SEA, åter söker tillstånd om att få göra dykningar. Syftet är att undersöka fartygets utsida, om det finns ett hål under vattenlinjen. Man planerar att dyka sommaren 2014.³⁵

Överlevande försvann

Ett av de mystiska inslagen i historien handlar om de estniska besättningsmännen som överlevde men försvann. Nio besättningsmän, som fanns med på listan på överlevande, försvann både från listan och över huvud taget, inklusive andrekaptan Avo Piht. Christopher Bolly har undersökt.³⁶ Han refererar också till den svenska journalisten Sven Anér som har försökt väcka intresse för det tiotal män och kvinnor ur den estniska besättningen som bevisligen räddades, men sedan spårlöst försvann.

³² http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Utskottens-dokument/Betankanden/Gravfrid-over-ms-Estonia_GI01JuU23/

³³ <http://www.dn.se/diverse/diverse-hem/tio-ar-med-estonia?rm=print>

³⁴ Blågula Frågor, <http://www.bgf.nu/sahlin/sahlin-fore-bakomljustet.htm>

³⁵ Ny Teknik, 14 juni 2013 "Anhöriga söker dyktillstånd på Estonia", http://www.nyteknik.se/nyheter/fordon_motor/fartyg/article3714947.ece

³⁶ Bollyn, Christopher (2005) *Where Key survivors from Estonia catastrophe kidnapped?* <http://web.archive.org/web/20050214222316/www.elaestonia.org/eng/index.php?module=lingid&link=133>

”En mycket seriös svensk källa har uppgivit för tyska Spiegel TV att Piht och de övriga kidnappats av USAs säkerhetstjänst p.g.a. att de visste för mycket. Enligt denna uppgift levde de nu på ’säker ort’ i USA och har fått en hög ekonomisk ersättning för sitt lidande.”³⁷

Kents berättelse

I Jan Gillbergs bok får jag veta att Kent Härstedt skrivit en bok år 1995 om sina upplevelser, ”*Det som inte kunde ske*”, alltså bara drygt ett halvår efter olyckan. De var 23 arbetskamrater från Kooperativa institutet som genomförde en konferens ombord om fred och säkerhet och om ett samarbete mellan Norden och Baltikum.³⁸ Endast två av deltagarna överlevde. Det var en mycket stark berättelse. Jag kunde inte lägga ifrån mig boken. Boken finns inte längre i handeln, men jag hittade den på Antikvariat på Internet.³⁹ Förutom en mycket detaljerad, konkret berättelse om det som hände, om hans och Saras samarbete, om upplevelsena av att se människor dö omkring sig, ger Kent en ovärderlig inblick i hur vårdpersonal bör ta hand om människor i svåra kriser och katastrofer. Hans berättelse om hur de blev omhändertagna på sjukhuset i Mariehamn är värmande. Boken borde kunna fungera som en ”lärobok” för vårdpersonal, eftersom den just ger konkreta upplevelser till skillnad från teoretiska läroböcker.

”För drygt tio år sedan blev han ’Kent’ med hela svenska folket efter *Estoniakatastrofen*. Nu blir han statsministerns rådgivare när det gäller följderna av *tsunamikatastrofen*”, skriver Aftonbladet år 2004.⁴⁰ Kent skrev som nämnts boken år 1995 och jag undrar när jag läser hur de följande åren varit för honom. Borgnäs (2011) berättar att Kent skrev en artikel år 2006 där han krävde en ny oberoende haveriutredning ”*med möjlighet till förhör under ed och straffansvar*” (sid. 181). Men han fick inget stöd från sina partikollegor. Jag gissar att många andra tänkt på Estonia när Kent uttalat sig på TV i olika politiska frågor. Enligt Wikipedia har han en mycket gedigen politisk karriär bakom sig. Jag Googlade... Och hittade en intervju på tv4play med en intervju med Kent och Sara. Det var intressant att få se dem och lyssna på dem nästan 20 år efteråt.⁴¹ Sara är numera sakkunnig i krisstöd för Röda Korset. Hon är 39 år, gift och heter Hedrenius Andreasson i efternamn och har två barn.

Det finns en stark dokumentär på Youtube, ”*MS Estonia Livlinan som brast*”⁴² som är publicerad i maj 2013, där överlevande berättar om sina upplevelser. Flera videofilmer finns på Youtube. Jag har listat några i listan i slutet. Det ger en djupare känsla för det som hände när man lyssnar på de överlevandes berättelser.

Varför hände det när det hände?

En intressant teori förs fram av Lars Borgnäs. Det kaosartade politiska läget i Ryssland, innebar bland annat att de tidigare sovjetiska baserna skulle avslutas under hösten 1994. Avtalet mellan tullen och försvaret ingicks 1991, d.v.s. under Carl Bildts tid som statsminister. I september 1994 skulle det ske ett regeringsskifte.

”Under dessa sista veckor av Bildts tid som statsminister skedde alltså de första två transporter av krigsmateriel med Estonia, den 14 respektive den 20 september. Med samma

³⁷ Citat är hämtat från artikeln *Kapten Avo Piths samt andra besättningsmäns försvinnande*, <http://lege.net/politiken.biz/forsvinnande.htm>.

³⁸ Härstedt, Kent (1005) *Det som inte kunde ske*, sid. 9.

³⁹ Som är en skatt när det gäller att hitta böcker, <http://www.martling.net/antikvariat.htm>.

⁴⁰ <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article10524160.ab>

⁴¹ http://www.tv4play.se/program/nyhetsmorgon?video_id=2219004

⁴² *MS Estonia - Livlinan som brast*, http://www.youtube.com/watch?v=5m954myn_FI. Det står del 1 men jag hittar ingen del 2.

intervall skulle en tredje transport ha hunnits med före regeringsskiftet. Vilken kännedom hade Bildt om transportererna?”

Det verkar som om Carl Bildt borde vara en av dem som utfrågas mer ingående under ed. *"The truth will set you free. But first, it will piss you off"* för att citera Gloria Steinem

Folkstormen som uteblev – ”Tystnadens konformism”

Jan Gillberg ställer ett antal adekvata och viktiga frågor i sin bok. Exempelvis undrar han varför det blev så totalt tyst i Sverige. Det gäller både katastrofen i sig och de böcker och artiklar som skrevs efter katastrofen. Det gäller Jutta Rabes bok och film, Henning Wittes bok *”M/S Estonia sänktes”*⁴³, Knut Carlqvists bok, *Tysta leken: varför sjönk Estonia?* med flera. Gillberg frågar sig också:

”Vad händer med ett samhälle, där staten skyddar sig gentemot sina egna medborgare genom vilseledning mörkläggning? Vad händer när lögnen legitimeras som vapen, närhelst den tjänar ’statsnyttan’? Hur drar man upp en gräns mellan ’statsnytta’ och allvarliga misstag begångna i ’statsnyttans namn’? Hur kan man veta att ’statsnyttan’ inte bara är något som grips till för att skydda makthavarnas egna ibland högst personliga intressen – exempelvis att inte behöva stå till svars för begångna misstag eller rentav brott?”⁴⁴

Jag tycker att dessa frågeställningar är synnerligen relevanta.

En röd tråd i Jan Gillbergs bok är hans kritik mot tystnadens kultur som länge rått i Sverige. Dels tar han upp tystnaden och mörkläggningen omkring mordet på Ivar Kreuger (som jag skrivit om separat⁴⁵), dels nämner han Vilhelm Mobergs kamp för att *”kasta ljus över en lång rad rättsskandaler, som medierna i det längsta försökte och även i stor utsträckning alltjämt lyckas mörka”* (sid. 90).

På DSM:s hemsida⁴⁶ ställer även Helje Kaskel, som är ordförande i Estonia Litigation Association (ELA)⁴⁷ följande relevanta frågor:

”Vad fick Sveriges dåvarande statsminister Carl Bildt veta redan natten då Estonia förläste? Vad fick Ingvar Carlsson, som kort därefter efterträdde Bildt, veta? Hur förklarar man löftena om att bärga kropparna och sedan beslutet att inte göra det? Var idén om att till enorma kostnader gjuta betong över vraket och de många hundra kropparna endast ett led i en gigantisk mörklägningsaktion - en ide så absurd att den dock inte kunde fullföljas? Och hur förklarar man alla efterhand belagda lögnen från de för utredningsarbetet kring förlisningen ansvariga? De lögnen som Olof Forsberg - generaldirektören på Statens Haverikommission - gjorde sig skyldig till, var så graverande att han med omedelbar verkan tvingades att avgå. Detta för att nämna bara ett exempel. Varför allt detta ljugande?”⁴⁸

---

⁴³ Jan Gillberg för fram kritik mot advokaten Henning Witte, vilket blev mycket överraskande. Han menar att Witte inte skött de ekonomiska mellanhavandena med anledning av sin roll som ombud för de anhöriga. Det är också en kritik som Helje Kaskel för fram i sina frågor till Witte i ett öppet brev år 2004, <http://www.elaestonia.org/swe/index.php?kat=166>.

⁴⁴ Gillberg, Jan (u.å.) *Kent Härstedt – när minnena var färska*, http://www.dsm.nu/kent_harstedts_minnen.html
⁴⁵ ”Därför mördades Ivar Kreuger”, jag har läst Lars-Jonas Ångströms bok, <http://www.piahellertz.com/Därför%20mördades%20Ivar%20Kreuger.pdf>

⁴⁶ <http://www.dsm.nu/sanningskommission.html>

⁴⁷ Estland Litigation Association (ELA) är en ideell organisation för anhöriga och offer för Estoniakatastrofen tillsammans med de stödjande medlemmar som har anslutit sig till dem som kämpar för sanningen bakom förlisningen av Estonia. Helje Kaskels första make, Urmas Alender, som var sångare, drunknade i samband med katastrofen. Hon är numera gift med Christopher Bollyn som är en undersökande journalist som engagerat sig i både Estoniakatastrofen, 911 och Londonbombningarna 2005.

⁴⁸ <http://www.dsm.nu/sanningskommission.html>

Både Jan Gillberg och Helje Kaskel kräver en sanningskommission. År 2002 publicerade Jan Gillberg i tidskriften DSM⁴⁹ följande kravlista:

- Estonia måste bärgas. Det är en första grundläggande förutsättning för att möjliggöra en sorgfällig brottsutredning.
- Tillsätt en internationell brottsutredning med deltagare utan anknytning till de länder som nu komprometterat sig – d.v.s. i första hand Sverige men också Estland och Finland.
- Tillsätt en estnisk-svensk ansvarsutredning med biträde av internationellt erkända jurister för granskning av olika myndigheters ansvar för dels att Estonia tilläts att den 27 september 1994 lämna Tallinns hamn, dels för underlåtenhet att söka den verkliga orsaken till Estonias förlisning.
- Tillsätt en medborgarutredning med uppgift att ta sig an en granskning av bristerna i den svenska demokratin och det svenska rättssamhället, även frågor som gäller mediernas bindningar respektive integritet. Detta i anledning av vad som framkommit i efterspelet till Estonias förlisning. Denna medborgarutredning skall utgå från frågeställningen: *Vad är det för samhälle vi vill ha?*
- Som politiska markeringar: Återinför ämbetsmannaansvaret! Inför straffsanktioner mot mörkläggning och/eller desinformation ägnad att drabba människor, företag och/eller vitala samhällsintressen!
- Tillerkänn de som drabbats av mörkläggningen och desinformationen om vad som orsakade Estonias förlisning fullgod gottgörelse.
- Hedra de omkomna genom uppförande av ett *Floating Memorial*.

År 1997 invigdes minnesstenen över Estonias offer. Monumentet ligger intill Galärvarvskyrkogården på Djurgården i Stockholm. I monumentet finns namnen inristade på 815 personer som utgjorde offer för Estoniakatastrofen.

Egentligen var det 852 personer som omkom, men för 37 av dessa valde deras anhöriga att namnen inte skulle ristas in i monumentet. (Källa: Wikipedia)

Om det fanns cirka 150 flyktingar⁵⁰ ombord så finns ingen minnessten över dem. De ligger bortglömda, instängda i en lastbil på havets botten.

---

⁴⁹ DSM står för Debatt, Sanning, Mediakritik, http://www.dsm.nu/vad_ar_dsm.html.

⁵⁰ Enligt Marat Kalandarov (1939-2013) som skrivit boken ”*Visa to the Depths*” där han berättar om vad den ansvarige tulltjänstemannen Igor Kristapovich berättat, fanns det mellan 148 till 174 illegala passagerare på färjan, en uppgift som enligt författaren, även dåvarande riksåklagaren Thomas Lindstrand kände till. Igor Kristapovich, tillförordnad chef för tullen i Tallinn, hade konfiskerat övervakningsvideor från när Estonia lastades, direkt efter hon sjönk. Tre veckor senare blev Kristapovich skjuten med två kulor i nacken framför sin lägenhet i Tallinn (*Estonialt pääsenu kadus jäljetult*, <http://www.delfi.ee/news/paevauudised/eesti/estonialt-paasenu-kadus-jaljetult.d?id=9649544&com=1&no=140>) (Tack och lov för Google översätt!)

Flyktingarna som försvann i djupets glömska

Jag vill återkomma till misstanken om att så många flyktingar följde med i djupet utan att nästan någon senare nämnt dem, annat än som en bisats. Ett samtal mellan författaren Marat Kalandarov och tulltjänstemannen Igor Kristapovich, som senare blev mördad, redovisas i Kalandarovs bok *"Visa to the Depths"*. Jag gör ett utdrag:

"Hur många passagerare är det på din lista?"

"Det finns 989, och 162 av dem är besättningsmedlemmar."

"Är dessa siffror trovärdiga?"

"Det är svårt att säga. De kan inte bekräfta detta officiellt."

"Detta antal är sannolikt inte fullständigt eftersom svenska åklagaren Thomas Lindstrat⁵¹ har information om att det fanns en container med 148 till 174 illegala passagerare i den."

"Allt är möjligt. År 1993, till exempel, fanns det skandalösa fallet om transporten med 17 kurdiska flyktingar i en container ombord på bogserbåten. Dessa män dog nästan på grund av brist på luft och började skrika och slå på den i allra sista stund. Sjömannen i tullen hörde bullret när han gjorde sin runda. "

"Den totala mängden passagerare och besättningsmedlemmar ombord på färjan matchade inte den som det svenska försäkringsbolaget, som betalar ut pengar till anhöriga till offren, hade. Försäkringsbolagens listor bekräftar att det fanns fler människor ombord på färjan Estonia än vad som erkänns officiellt."

"Det är möjligt."

I alla texter jag läst ligger fokus på misstanken om hemlig transport av de militära materielen och de katastrofala följder det skulle få att den smugglingen blir avslöjad. Ingen har reflekterat över möjligheten att cirka 150 människor på flykt bara försvunnit. Ingen frågar efter dem! Ingen reagerar!

När hände vad?

I slutet av boken har Jan Gillberg listat allt som hände kronologiskt, från den 27 september 1994 när Estonia lämnar Tallinn till den 12 juni 2006 när Lars Ångström (Mp) ställer tre interpellationer omkring hanteringen av det som hände efter Estoniakatastrofen.

På de sista 45 sidorna i boken har Gillberg också gjort en lista på alla involverade personer inklusive några av de överlevande som agerat på olika sätt.

Även DN har gjort en kronologisk lista över skeendet från den 28 september 1994 till november 1998.⁵²

Skam för Sverige

Inga-Britt Ahlenius säger att *"Haveriutredningen efter Estoniakatastrofen är en stor skandal. Den är en skam för Sverige."*⁵³ Efter att ha läst Jan Gillbergs, Lars Borgnäs, Sven Anérs och Kent Härstedts böcker och allt annat material jag hittat på Internet är jag beredd att hålla med henne. Jag trodde inte något liknande var möjligt över huvud taget i vårt land. I USA kanske. Men inte i Sverige. Jag blir ledsen, besviken, upprörd och arg.

Inför 20-årsdagen år 2014 är det verkligen hög tid att många av de frågor som ställts både av Jan Gillberg, av ELA:s ordförande Helje Kaskel, av anhöriga till offren och av många, många andra, rätas ut genom en seriös utredning av det som hände. Det finns fortfarande tid att ställa ansvariga till svars och ge de anhöriga gottgörelser och en ursäkt.

⁵¹ Det ska vara Tomas Lindstrand, d.v.s. den åklagare som beslöt lägga ner förundersökningen om brott i samband med Estoniakatastrofen. I en artikel i DSM nr 2/2013 med rubriken *"Vem granskar Tomas Lindstrand"* för Jan Gillberg fram allvarlig kritik mot Lindstrands passivitet. Bland annat frågar han varför Tomas Lindstrand *"inte lät bärja och undersöka befälhavaren Arvo Andreassons kropp efter det att en dykare uppgivit att Andreasson hittats på bryggan med ett skott i huvudet. Var det mord eller var det självmord?"* frågar Gillstrand.

⁵² <http://www.dn.se/diverse/diverse-hem/tio-ar-med-estonia/>

⁵³ Gillberg, Jan, 2006 års skandal, DSM 1/2007, http://dsm.nu/2006_ars_skandal.html

Anhörigföreningar

Det verkar finnas eller ha funnits flera anhörigföreningar.⁵⁴

- Arbetsgruppen för utredning av MV Estonias förlisning (AGNEF)
- Den Internationella Stödgruppen (DIS) för anhöriga och överlevande i Estoniakatastrofen
- Samordningskommittén för anhörigföreningarna efter Estoniakatastrofen (SKEF)
- Föreningen Anhöriga Estonia Lindesberg (FAE)
- Estonian Litigation Association (ELA)

Anhörigföreningen i Lindesberg verkar ha varit en av de mest aktiva. Kommunen hade drabbats mycket hårt. Några kvinnor som arbetade inom kommunen fick resan som uppmuntran och för att de skulle informeras om en omorganisation. Prästen Patrik Wallmark som fanns i kommunen vid katastrofen säger, efter tio år som församlingspräst i en av de hårdast drabbade orterna i Sverige:

- Friden som vi alla önskat ska infinna sig har tyvärr störts av sin motsats. I stället för frid har vi tvingats uppleva spänningar, bitterhet, förlorad tilltro till regeringar och myndighetspersoner. Det har gjort åren efter förlisningen onödigt svåra.⁵⁵

Fortfarande 14 år efter katastrofen, år 2009, skrev anhörigföreningen i Lindesberg till regeringen med krav på en ny utredning.^{56, 57} Och ansvariga fortsätter vägra och använder märkliga, ologiska och inhumana argument.⁵⁸

20 år

Efter att ha läst Jan Gillbergs bok samt övrigt material, håller jag med alla dem som menar att regeringens och andra ansvarigas sätt att hantera Estoniakatastrofen är en skam för Sverige. Det är en skandal att anhöriga, experter och andra, år efter år efter år förgäves vädjat, bett och krävt en mer seriös oberoende utredning, och att trots att både nationella och internationella experter uttalat allvarlig kritik mot den tidigare utredningen och hanteringen, så fortsätter regeringens vägran. Det är helt ofattbart!

Inför 20-årsdagen vore det en human insats att dykningar äntligen genomförs och att man verkligen utreder om kritikerna har rätt. Även om många vittnen nu dött så lever många överlevande och andra iblandade. Låt inte Estoniakatastrofen bli även 2014 års skandal.⁵⁹ Låt år 2014 istället bli Upprättelsens och Sanningarnas år!

Vem är Jan Gillberg?

Jan har en imponerande meritlista. Jag gör det lätt för mig och citerar Wikipedia, som enligt min uppfattning beskriver Jan ganska bra utifrån de berättelser jag tagit del av:⁶⁰

Jan Erik Gillberg, född 7 juli 1935 i Stockholm, är en svensk publicist och utgivare av tidskriften *DSM* (Debatt, Sanningssökande, Mediakritik).^[1] Gillberg tog 1956 en fil kand i nationalekonomi, statskunskap, ekonomisk historia, praktisk filosofi och psykologi vid Stockholms högskola.

Han har varit ordförande för Högerens ungdomsdistrikt i Stockholm samt tal- och

---

⁵⁴ Estoniasamlingen har ett omfattande material om katastrofen och det som hänt därefter, <http://www.estoniasamlingen.se/StartPage.aspx>

⁵⁵ <http://www.dn.se/diverse/diverse-hem/fellingsbro-kan-inte-glomma-sveket?rm=print>.

⁵⁶ <http://www.svt.se/nyheter/regionalt/tvarsnytt/anhoriga-kraver-nya-dykningar-vid-estonia>

⁵⁷ Björkman, Anders (2009) *56 Estoniaanhöriga kräver ny utredning* - <http://www.newsmill.se/print/2978>

⁵⁸ *Vem granskar Tomas Lindstrand?* DSM 2/2013.

Björkman, Anders (2009) *56 Estoniaanhöriga kräver ny utredning*, <http://www.newsmill.se/print/2978>

⁵⁹ Gillberg, Jan, *2006 års skandal*, DSM 1/2007, http://dsm.nu/2006_ars_skandal.html

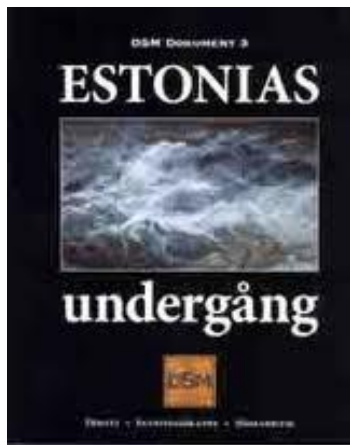
⁶⁰ *Min berättelse*, DSM 2-3/2006.

motionsskrivare åt det av Jarl Hjalmarson ledda Högerpartiet. I riksdagsvalet 1964 ställde Gillberg upp med särskild lista för Högerpartiet och fick 13 000 röster – 130 för få för att vinna en plats. Jan Gillberg myntade 1968 begreppet *medievänstern* vid ett opinionsmöte i Konserthuset i Stockholm. Han var först i västvärlden att på egna förlaget FAS 1969 ge ut den sovjetiske dissidenten Andrej Sacharovs manifest. Gillberg har varit:

- VD för Sveriges Marknadsförbund
- Sekreterare vid Industrins utredningsinstitut (IUI)
- Sekreterare vid Riksdagens bancoutskott
- Initiativtagare till "Utredningsbyrån", som senare blev Timbro
- Initiativtagare till och grundare av Sveriges Aktiesparares Riksförbund (SARF), Aktiespararna
- Initiativtagare och grundare av reklamflygbolaget Aero Marketing AB
- Utgivare av tidskriften *Origo* i vilken flera välkända svenska skribenter och politiker, däribland Per Ahlmark, skrivit på regelbunden basis.

Jag hoppas verkligen Jan tar sig tid att skriva sin självbiografi.

Boken är på 190 spännande sidor.

Den kan köpas via DSM,

<http://www.dsm.nu/>.

Om man beställer fem nummer av DSM á 42:50 eller fler, får man boken på köpet.

Porto tillkommer.

På AdLibris finns boken för 180 kronor och på Bokus för 200 kronor.

Eftersom DSM är en synnerligen läsvärd och spännande tidskrift rekommenderar jag den lösningen.

Litteratur och referenslista

Anér, Sven (2004) *ESTONIA sprängdes!* – Utförligt refereat och kommentarer på svenska till de kompletta dokumenten på engelska.

Arvidsson, Jan (2009) *Estonia – berättelsen om en tragedi*, Bokis läshörna. Artikeln är en recension av Bodells, Kasvis och Lidéns bok med samma titel från 1995.

<http://bok.janarvidsson.se/#post24>

Baltic News Network (2012) *18 years after Estonia catastrophe: more questions than answers*, <http://bnn-news.com/18-years-estonia-catastrophe-questions-answers-76700>.

Björkman, Anders (1999) Förord till Henning Wittes bok "*Estonia sänktes – Nya fakta och teorier*". https://zimmu2.s3.amazonaws.com/uploads/book/3/Henning_Witte-MS_Estonia_Sanktes.pdf

Björkman, Anders (2009) *Katastrofutredning*. "Boken beskriver alla sjösäkerhetstekniska aspekter om Estoniaolyckan och visar att alla väsentliga officiella uppgifter meddelade av den internationella haverikommissionen 1994-1997 och svenska regeringen 1994-2004 är medvetet falska, sannolikt för att skydda rederiet och myndigheter."

Jag har bara läst texten i urval. Utredningen är på ca 705 sidor. Bara innehållsförteckningen är på 23 sidor och är bara den intressant läsning. <http://heiwaco.tripod.com/KUP.pdf>
Det är mer lättillgänglig på <http://heiwaco.tripod.com/katastrofkurs.htm>

Björkman, Anders (2011) *56 Estoniaanhöriga kräver ny utredning*,
<http://www.newsmill.se/print/2978>.

Björkman, Anders (2013) *Den största maritima bluffen i alla tider, Estoniaolyckan på svenska. Nya uppgifter 2013 avslöjar bluffen*, http://heiwaco.tripod.com/offres_emplois.htm.
”Nedan finner ni 100+ länkar till intressanta uppgifter om varför M/S Estonia sjönk 1994 och varför svenska regeringen beslöt att mörklägga allt. 50+ länkar om samma sak t.v. Media utnyttjar ej dessa uppgifter av okänd anledning. Det är bara att klicka och läsa!” skriver Björkman på sidan.

Bollyn, Christopher (2004) *Swedish Customs Chief Confesses: Estonia Carried Soviet Military Secrets*, <http://www.rumormillnews.com/cgi-bin/archive.cgi?read=60997>

Bollyn, Christopher (2005) *Were Key Survivors From Estonia Catastrophe Kidnapped?*
<http://www.erichufschmid.net/TFC/Bollyn-enforced-disappearances.html>

Bolly, Christopher (2005) *An Open Letter to Carl Bildt*,
<http://web.archive.org/web/20071113223817/www.elaestonia.org/eng/index.php?module=linkid&link=134>

Bollyn, Christopher (2008, uppdaterad 2011) *The Terror Drills That Became Real: 9/11, the London Bombings & the Sinking of Estonia*, <http://www.bollyn.com/the-terror-drills-that-became-real>.

Borgnäs, Lars (2011) *Nationens intresse – Har svenska folket vilseletts om ubåtarna, Estonia och mordet på Olof Palme?* Norstedts.

DSM 2/2013 har en lista över de drygt 40 artiklar som DSM publicerat om Estoniakatastrofen från 2001 till idag. Det stora flertalet av artiklarna finns utlagda på DSM:s hemsida: www.dsm.nu. Se <http://www.dsm.nu/estoniaindex.html>

Estonia - förenande teori, artikeln är ”skriven av Politisk Hemsidas egen utredare med skyddad identitet”, (2007) http://lege.net/politiken.biz/estonia_forenande_teori.html.

Fokus (2007) *Konspirationsteorierna*, <http://www.fokus.se/2007/09/konspirationsteorierna/>

Fria Tider (2013) *Nya dykningar vid Estonia planeras*, 21/6 2013,
<http://www.friatider.se/nya-dykningar-vid-estonia-planeras>

Gillberg, Jan (2003) *Rabe-hatet i svenska medier – nu också med rasistiska bitoner*, DSM nr 6, <http://www.dsm.nu/estonia/rabehate%20i%20svenska%20medier.htm>

Gillberg, Jan (2006) *Estoniagate*, DSM 4, sid. 17-19.

Gillberg, Jan (2006) *Kent Härstedt – när minnena var färska*, DSM nr 6-7,
http://www.dsm.nu/kent_harstedts_minnen.html.

Gillberg, Jan (2006) *ESTONTIAS undergång*, DSM Dokument 3.

Gillberg, Jan (2006) *Ny bok om Estonia – ”The Hole” av Drew Wilson*. Referat och recension, http://www.dsm.nu/bok1_the_hole.html.

Gillberg, Jan (2007) *12 år gammal ESTONIA-bok, avslöjande i dubbel mening*, DSM nr 3, sid. 9-14. Artikeln är ett referat och en recension av Niklas Bodells, Leif Kasvis och Bo Lidéns bok *ESTONIA – Berättelsen om en tragedi från 1995*).

Gillberg, Jan (2007) *2006 års skandal*, Om mörkläggaråret 2006 och Estonia. DSM 1/2007, sid. 16-19.

Gillberg, Jan (2013) *Vem granskar Tomas Lindstrand?* DSM 2/2013, sid. 25-26. (Åklagare Lindstrand är den åklagare som fattade det avgörande beslutet att Estonias förlisning inte skulle brottsutredas.)

Holm, Mats & Popova, Susanna (2001) *Mona Sahlin hycklar om Estoniafallet*, Aftonbladet, 24 mars 2001, <http://www.aftonbladet.se/debatt/0103/24/debatt.html>

Härstedt, Kent (1995) *Det som inte kunde ske*, Kent Härstedts berättelse om Estonia-katastrofen, Albert Bonniers Förlag.

JAIC, The Joint Accident Investigation Commission, <http://iris.meccahosting.com/~a0003ebb/joint.html> - Här finns hela utredningen som tillsattes den 29 september 1994 och pågick till 1997. Här finns också listan på de medlemmar som ingick i utredningen.

Jutta Rabes bok från 2004 som är skriven på tyska och som jag inte läst – ”Ryssland sänkte Estonia för att förhindra att rysk teknologi nådde väst”. Blogginlägg på <http://estoniahj.blogspot.se/diverse/jutta-rabes-bok-fran-2004>

Kalendarov, Marat (2010) *Visa to the Depth*, översättning av delar av boken från ryska till engelska av Liene Akmens. <http://www.readingeurope.com/publications/read/230.html>

Kaskel, Helge (2004) *Open Letter to Henning Witte*, Estonia Litigation Association, ELA, <http://www.elaestonia.org/swe/index.php?kat=166>.

Kaskel, Helje, Calamnius, B., Veide, Ü., Claesson, G. & Berglund, L (2006) *An Open Letter to the President of Estonia Toomas H Ilves Regarding the Sinking of Estonia*, DSM 1/2007, sid. 33-35.

Kleja, Monica (2013) *Anhöriga söker dyktillstånd på Estonia*, NyTeknik, http://www.nyteknik.se/nyheter/fordon_motor/fartyg/article3714947.ece.

Löfvenhaft, Sören (2004) *Fellingsbro kan inte glömma sveket*, DN.se, <http://www.dn.se/diverse/diverse-hem/fellingsbro-kan-inte-glomma-sveket/>

Politisk Hemsida (utan år) *Bulten kastades i havet*, <http://lege.net/politiken.biz/bulten.htm>

Rossander, Olle (2008) *Om Estonia – vad var det som egentligen hände*, Fokus, mars. http://www.rossander.net/?page_id=105

Witte, Henning (1999) *Estonia sänktes – Nya fakta och teorier*. https://zimmu2.s3.amazonaws.com/uploads/book/3/Henning_Witte-MS_Estonia_Sanktes.pdf

Witte, Henning (2012) *Estonia-filmen Baltic Storm utsatt för svensk konspiration*, <http://www.whitetv.se/sv/ms-estonia-saenktes.html>. Det följande är ett utdrag från sidan:

”De tyska, danska, Juttas och mina pengar räckte dock inte till för att börja med produktionen. Det dröjde ända till 2002, tills Jutta Rabe lyckades hitta den sista avgörande finansören i England. Hon hade listat ut att den

engelska staten hade andra villkor för filmsubventionerna och de gick att kombinera utmärkt med de tyska. Med ca 9 miljoner EUR kunde inspelningarna börja. Alla skådespelare hade sänkt sina löner, för att hjälpa den goda saken. Mest tillmötesgående var Donald Sutherland, stort tack igen. Förhandlingarna med hans oflexibla agent drog ut på tiden, tills Donald själv ingrep. Det var under ett telefonsamtal den 11 januari 2003 då han sänkte sina krav och tackade ja för att hjälpa oss. Dagen efter publicerade CIA-blaskan Washington Times en stor mörklägningsartikel om Estonia, där varken Jutta eller jag citerades, trots att CIA-agenten som skrev artikeln kostade oss mycket tid i diverse intervjuer några år innan. Då hade CIA alltså legat med sin artikel i buskarna och hoppats att Estonia-frågan inte skulle skvätta över Atlanten. Men nu när Donald Sutherland ställde upp, blev det klart, att *Baltic Storm* även skulle bli sedd i USA och Kanada, vilket också skedde. Hur kunde CIA inom ett dygn veta att Sutherland plötsligt hade tackat ja till *Baltic Storm*? Det fanns inget skriftligt, enbart telefonsamtal...”

Witte, Henning (2013) *Utsätter Ryssland Carl Bildt för utpressning i M/S Estonia-frågan?*
<http://www.whitetv.se/sv/ms-estonia-saenktes.html>.

Video/DVD

Efterlyst Estonia Special 1997 med Henning Witte - VAKEN.SE,
<http://www.youtube.com/watch?v=A2vJql2OICQ> – 21 minuter

Livlinan som brast - De överlevandes berättelse,
<http://www.youtube.com/watch?v=Unhyq67jcOs> – 51 minuter

MS Estonia - Sinking (Animated Video) <http://www.youtube.com/watch?v=tfNdfku21VI> -
4 minuter - animationen beskriver hur Estonia förolyckades enligt den officiella förklaringen.

Vaken.se intervjuar Henning Witte om sänkningen av MS Estonia – 41 minuter,
<http://www.youtube.com/watch?v=mRbUTVFTNfk>

Zero Hour - The Sinking of The Estonia 720p HD (Discovery) – intervjuer med överlevande
m.m. – 50 minuter, http://www.youtube.com/watch?v=eFDGL_ehpkl

Intervju i Nyhetsmorgon den 14 september 2012 med Sara och Kent -
http://www.tv4play.se/program/nyhetsmorgon?video_id=2219004

Sara och Kent i Nyhetsmorgon år 2012